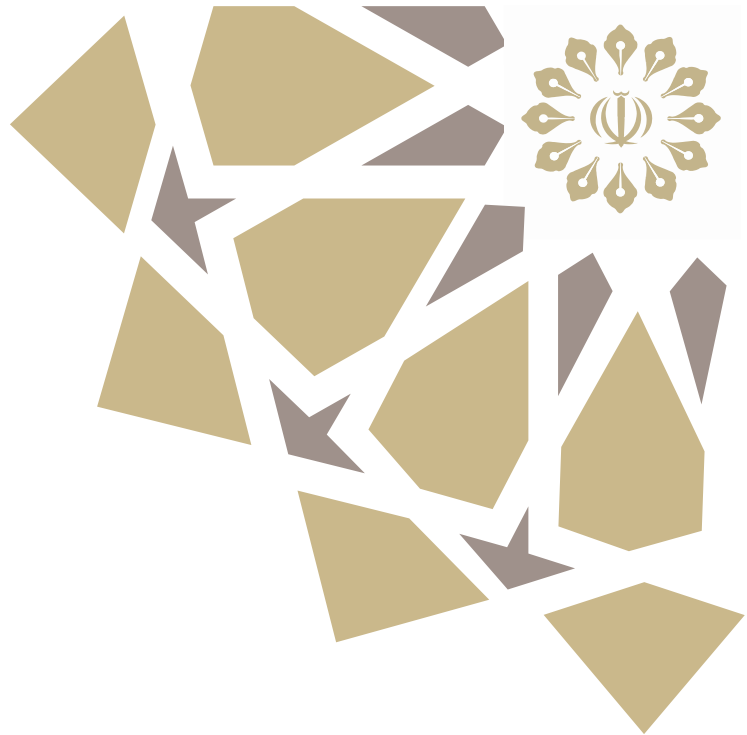

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**اساسنامه صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان
(مرحله دوم)**

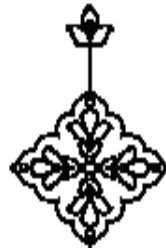
پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اساسنامه صندوق بیمه حوادث طبیعی
ساختمان (مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۵۱۰

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۰/۰۸/۲۶

پرونده شورای نگهبان

اساسنامه صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان (مرحله دوم)

درباره‌ی اساسنامه

هیئت وزیران در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۴/۶ در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد ماده (۱۵) قانون تأسیس صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی مصوب ۱۳۹۹/۸/۵، «اساسنامه صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان» را بنا به پیشنهاد بیمه‌ی مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب رساند. پس از آن، این مصوبه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد آن با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۵۸۴۷۴/۳۸۷۹۴ مورخ ۱۴۰۰/۴/۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۶/۳ مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع و دارای ابهام شناخت و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۷۵۲۷ مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۱، به هیئت وزیران اعلام کرد.

هیئت وزیران در جهت تأمین نظر شورای نگهبان، در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۲ اصلاحاتی را در این اساسنامه به عمل آورد و اساسنامه‌ی اصلاحی را به موجب نامه‌ی شماره ۵۸۴۷۴۷/۸۹۳۲۸ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۶ به شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان با بررسی مصوبه‌ی اعاده شده در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۹، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را به موجب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۸۳۷۲ مورخ ۱۴۰۰/۸/۲۶ به هیئت وزیران اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص اساسنامه صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان (مرحله دوم)»

ماده ۱-

[۱- در ماده (۱)، عبارت "و قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری - مصوب ۱۳۵۱ - حذف می‌شود].

صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان که در این اساسنامه به اختصار "صندوق" نامیده می‌شود، مؤسسه عمومی غیردولتی و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و طبق مقررات قانون تأسیس صندوق بیمه همگانی حوادث طبیعی - مصوب ۱۳۹۹ - که از این پس به اختصار "قانون" نامیده می‌شود و سایر قوانین مربوط و مفاد این اساسنامه اداره می‌شود.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

هیئت وزیران در ماده (۱) مصوبه‌ی پیشین مقرر کرده بود یکی از قوانینی که صندوق بیمه‌ی حوادث طبیعی ساختمان طبق آن اداره می‌شود، «قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰» است. نظر به اینکه این قانون قبل از انقلاب تصویب شده و برخی از مواد آن مغایر با موازین شرعی بود، تصریح حکم ماده (۱) این اساسنامه که قانون پیش‌گفته را مجری دانسته بود، از طرف فقهای شورای نگهبان واجد اشکال شرعی شناخته شد. با توجه به حذف عنوان این قانون از ماده (۱) اصلاحی، مغایرت این ماده با موازین شرع رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۹-

وظایف و اختیارات هیئت امنای صندوق به شرح زیر است:

۱- ...

[۲- در بند (۱۳) ماده (۹)، عبارت "که از طرف هیئت عامل پیشنهاد می‌شود" به عبارت "با رعایت قوانین و مقررات مربوط" اصلاح می‌شود].

۱۳- اتخاذ تصمیم درباره مطالبات مشکوک‌الوصول و یا غیرقابل وصول با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

۱۴- ...

▪ دیدگاه عدم ابهام

به موجب بند (۱۳) ماده (۹) پیشین، اتخاذ تصمیم درباره‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول و یا غیرقابل وصول، به صورت مطلق به هیئت امنای صندوق واگذار شده بود. در نتیجه مشخص نبود که حکم این بند مقید به رعایت «قوانین و مقررات» مقرر شده است یا خیر و بر همین مبنا از سوی شورا واجد ابهام شناخته شد. اکنون با توجه به ذکر عبارت «با رعایت قوانین و مقررات مربوط» در مصوبه‌ی اصلاحی، ابهام سابق منتفی شده است و بند (۱۳) ماده (۹) فاقد هرگونه ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (۱۳) ماده (۹)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۱۴-

هیئت عامل صندوق در حدود قوانین و مقررات مربوط مسئول حسن اداره امور آن و موظف به اجرای قانون و مفاد این اساسنامه و تصمیمات هیئت امنا و آیین‌نامه‌های مربوط است و دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

۱- ...

۳- در بند (۶) ماده (۱۴)، عبارت «مجمع عمومی» به عبارت «هیئت امنا» اصلاح می‌شود.

۶- تهیه و ارایه صورت‌های مالی و گزارش فعالیت هیئت عامل به منظور ارایه به بازرس قانونی و حسابرس و هیئت امنا و همچنین تدوین و پیشنهاد برنامه عملیاتی و بودجه سالانه صندوق جهت تصویب هیئت امنا.

۷- ...

[۴- بند (۱۰) ماده (۱۴) به شرح زیر اصلاح می شود:]

۱۰- اتخاذ تصمیم نسبت به تأسیس یا انحلال شعب در داخل کشور
به پیشنهاد رئیس هیئت عامل در چهارچوب تشکیلات مصوب.

۱۱- ...

۱۷- سایر وظایفی که در چهارچوب این اساسنامه از سوی هیئت امناء
به هیئت عامل می باشد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

ماده (۵) اساسنامه‌ی حاضر،^۱ ارکان تشکیل دهنده‌ی صندوق را تعریف کرده است. در ارکان پیش‌بینی شده‌ی صندوق، اساساً «مجمع عمومی» وجود ندارد. این درحالی است که در بند (۶) ماده (۱۴) پیشین، عنوان «مجمع عمومی» ذکر شده بود. به همین دلیل مقصود هیئت وزیران از «مجمع عمومی» در این ماده و نسبت آن با دیگر ارکان صندوق، واجد ابهام شناخته شد. با توجه به این که در بند (۶) اصلاحی، عبارت «مجمع عمومی» به عبارت «هیئت امناء» اصلاح شده است، بنابراین ابهام پیشین شورا در این خصوص رفع شده است. همچنین شایان ذکر است اصلاح صورت گرفته در بند (۱۰) این مقرر، در راستای رفع ایراد یا ابهام شورا نبوده است و رأساً از سوی هیئت وزیران صورت گرفته است.

▪ توضیح تذکر

در مرحله‌ی قبل که اساسنامه توسط شورای نگهبان مورد بررسی قرار گرفت، بند (۱۷) ماده (۱۴) از دقت لازم در نوشتار برخوردار نبود و دارای ایراد نگارشی بود. شورای نگهبان ایراد نگارشی را به هیئت وزیران متذکر شد تا در بند (۱۷) عبارت «می شود» بعد از عبارت «هیئت عامل»، به عبارت «واگذار می شود» و یا عبارتی مشابه تغییر کند. علی‌رغم تذکر شورای

۱. ماده (۵) اساسنامه‌ی پیش‌رو: «ماده ۵- ارکان صندوق به شرح زیر است:

۱- هیئت امناء

۲- هیئت عامل

۳- بازرس قانونی و حسابرس»

نگهبان، این بند از اساسنامه اصلاح نشده است.

■ نظر شورای نگهبان

بند (۶) ماده (۱۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر: ۱- بند (۱۷) ماده (۱۴)، نیازمند اصلاح عبارتی است.

* * *

ماده ۱۵-

رئیس هیئت عامل، رئیس و بالاترین مقام اجرایی صندوق بوده و دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- ...

۷- پیگیری وصول به موقع و صحیح مطالبات و درآمدهای صندوق.

۸- ...

[۵- در تبصره ماده (۱۵)، پس از عبارت "معاونان یا مدیران صندوق" عبارت "که در تعیین آنان شرط وثاقت و امانت احراز گردیده است" اضافه می شود.]

تبصره- رئیس صندوق می تواند قسمتی از اختیارات خود را به هر یک از معاونان یا مدیران صندوق که در تعیین آنان شرط وثاقت و امانت احراز گردیده است تفویض کند. این تفویض اختیار رافع مسئولیت وی نخواهد بود.

■ دیدگاه عدم مغایرت

مطابق حکم تبصره‌ی سابق ماده (۱۵)، رئیس صندوق صلاحیت داشت برخی اختیارات خود را به هر یک از معاونان یا مدیران صندوق تفویض کند. برخی از اختیارات رئیس هیئت عامل (همچون پیگیری وصول مطالبات) به عنوان بالاترین مقام اجرایی صندوق، دارای اهمیت بالایی بود. بر همین مبنا شورای نگهبان تبصره‌ی پیشین را به دلیل عدم ذکر دو صفت وثاقت و امانت در معاونان و مدیران صندوق، مغایر موازین شرع شناخت. حال با توجه به اینکه در مصوبه‌ی اصلاحی عبارت «که در تعیین آنان شرط وثاقت و امانت احراز گردیده

است» اضافه شده است، ایراد شرعی فوق اصلاح شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

ماده (۱۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

ماده ۲۷- ...

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- موعده مقرر برای تسلیم صورت‌های مالی از طرف هیئت عامل به بازرس قانونی و حسابرس تا دو ماه با ارایه دلایل قابل توجیهی که به رییس هیئت امنا برسد قابل تمدید می‌باشد.

▪ توضیح تذکر

در مرحله‌ی اول که اساسنامه از شورای نگهبان مورد بررسی قرار گرفت، در تبصره (۲) این ماده، کلمه‌ی «تأیید» از متن تبصره حذف شده بود و مفهوم تبصره را ناخوانا کرده بود. بر همین اساس شورای نگهبان ایراد نگارشی موجود را به هیئت وزیران متذکر شد. علی‌رغم تذکر شورای نگهبان، این بخش از اساسنامه اصلاح نشده است.

▪ نظر شورای نگهبان

تذکر: ۲- در تبصره (۲) ماده (۲۷)، عبارت «به رییس هیئت امنا برسد» به عبارت «به تأیید رییس هیئت امنا برسد» اصلاح گردد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی هیئت وزیران در خصوص اساسنامه صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir